N° 15. 1863.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Dingsdag 3 Februarij.

LEEUWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

Editie van maandag avond 8 ure.

Middelburg 2 februarij.

Voor de kunstbeschouwing ll. zaturdag alhier in de teeken-akademie gegeven, was eene portefeuille van den heer mr. W. H. Lantsheer te 's Hage ter bezigtiging afgestaan. De leden van genoemde instelling mogten daardoor kennis maken met eene uitstekende verzameling teekeningen, grootendeels van de meest beroemde hedendaagsche meesters. Vooral die van Schelfhout, J. Bosboom, Verveer, Roelofs, A. Midy, Pittenkoffen, A. Delacroix, Gavarino, Hamman en G. J. J. van Os, trokken in hooge mate de belangstelling.

De schotsche klokkenkapel, die door het zonderlinge harer uitvinding en de vaardigheid waarmede zij die in toepassing brengt, alom de belangstelling of nieuwsgierigheid gaande maakt, liet zich ll. vrijdag alhier hooren. De begeerte van het publiek om met deze zonderlinge muziekanten kennis te maken, die door het kunstmatig bewegen van een groot aantal klokken van verschillenden toon een muziek doen ontstaan welke aan de ariaas van een speeldoos herinneren, was buitengewoon groot. Toen des morgens het bureau tot het bespreken der plaatsen geopend werd, bleken de meeste reeds genomen te zijn. De komediezaal was bij de uitvoering dan ook zoo vol mogelijk en het is te verwachten dat het koncert van heden avond niet minder druk bezocht zal wezen.

Van eene zijde waarop wij meenen te mogen vertrouwen, worden ons eenige inlichtingen verschaft betrekkelijk de schade aan den Westkapelschen zeedijk. Wij laten het ons medegedeelde hier letterlijk volgen:

„De grootste schade is ontstaan in de verdedigingswerken van het dijksbeloop omstreeks de dijkpalen 14 en 16 ter lengte onder aan den teen des dijks van ruim 200 el, de helft ter gemiddelde breedte van 30, de andere van 40 el, ter gemiddelde diepte van omtrent 1,50 el, zoo dat behalve de aldaar aanwezig geweest zijnde steenglooijing, rijs- en kramwerken er een aanzienlijk grondverlies is ontstaan.

„Dit beschadigde dijksvak is thans verdedigd met drie paalreijen ter breedte van 3 à 4 el en de boven- en benedenrand na afvlakking, met rijsbeslag en steenbestorting bezet.

„Het overgebleven onbeschadigd dijksbeloop aldaar bestaat nog in 9 el bezet met krammat en 28 el met bezodingen, terwijl de kruin des dijks meer dan 10 el bedraagt en het achter gelegen vroon ter breedte van omstreeks 50 el is nog 3,50 el boven hoogwater gelegen.

„Deze en de overige schaden zijn thans alle verdedigd en voor vergrooting bezet, terwijl in het beschadigde duin tusschen Domburg en Westkapelle voor de hofstede Babel, de vereischte voorzieningen door verbreeding van een enkel zwak punt wordt gedaan.

„De schepen met dijksmaterialen die gewacht werden, zijn in den avond van ll. vrijdag alhier aangekomen.

„Een dier schepen is beladen met eiken paalhout, de twee overigen met brabantsch rijs, haringbant en staken, welke materialen op de wijze als vroeger is vermeld per as naar Westkapelle worden vervoerd.

„Ofschoon de voorhanden materialen ten gevolge der stormen van 20 en 21 december jl. voor een groot gedeelte waren verbruikt is er door de zorg van de direktie geen enkel oogenblik aan eenig materiaal gebrek geweest en hebben de westkapelsche dijkwerkers zich door een voorbeeldig gedrag en werkzaamheid onderscheiden, waardoor in weinige dagen hoogst belangrijke werken zijn tot stand gebragt."

Het Provinciaal blad no. 15 bevat eene cirkulaire van den kommissaris des konings aan de dijkbesturen der kalamiteuse en daarachter gelegen polders in de provincie Zeeland, houdende mededeeling van het koninklijk besluit van 4 januarij jl., waarbij de dijkgeschotten en subsidiën tot bestrijding der kosten van de gewone werken aan de kalamiteuse polders in dit gewest over de eerste zes maanden van 1863 worden geregeld, in afwachting van den uitslag der waardering van de landen der genoemde polders.

Bij dat besluit is bepaald: 1. dat door de landen gelegen in de kalamiteuse polders in Zeeland over de zes eerste maanden van 1863 zal worden opgebragt een dijkgeschot in evenredigheid gelijk aan dat hetgeen over het jaar 1862 is opgelegd; 2. dat door de achterliggende polders in die provincie over de zes eerste maanden van het jaar 1863, als subsidie ten behoeve der kalamiteuse polders zal worden voldaan het bedrag, berekend: voor de polders van de 1e linie naar f 1,50 per bunder 's jaars, voor de polders van de 2e linie f 1,15 per bunder 's jaars, en voor de polders der 3e linie f 0,85 per bunder 's jaars; 3. dat de dijkgeschoten en subsidiën in twee termijnen *gedurende de zes eerste maanden van het loopende jaar* moeten worden gestort, doch dat aan de polder-direktiën wordt overgelaten de invordering van de aanslagen der kontribuabelen zoodanig te regelen als zij geraden zullen oordeelen, mits zorgende dat de overstortingen op de bepaalde termijnen regelmatig kunnen geschieden, ten einde de betalingen, die uit de opbrengst van het een en ander moeten geschieden, ten behoorlijke tijde kunnen worden gedaan.

Voorts wordt in die cirkulaire mededeeling gedaan van het besluit van gedeputeerde staten van 23 januarij jl., waarbij de aanslagen der achterliggende polders in bovenbedoelde subsidiën tot gelijk bedrag als bij hun besluit van 17 januarij 1862 zijn vastgesteld, doch alleen over de zes eerste maanden van het loopende jaar.

Ter bepaling van het aandeel door de gemeenten te dragen in het gedeelte hetwelk door de provincie Zeeland in de ligting van de nationale militie van 1863 *zal moeten worden* geleverd, hebben gedeputeerde staten vastgesteld dat worden zamengevoegd de navolgende gemeenten: Aardenburg en St. Kruis; Sas van Gent en Philippine; Ossenisse en Hengstdijk; Fort Bath en Waarde; Kruiningen en Schore; Wemeldinge en Yerseke; 's Heer Abtskerke, 's Gravenpolder en Nisse; Oudelande en Baarland; Ritthem en Oost- en West-Souburg; Colijnsplaat en Kats; Haamstede en Burgh; Serooskerke en Ellemeet; Brouwershaven en Duivendijke; en Nieuwerkerk en Ouwerkerk.

De verkiezing van een lid voor de tweede kamer van de staten generaal in het hoofd-kiesdistrikt Zierikzee, ter vervulling der vakature ontstaan door het overlijden van mr. S. H. Anemaet, moet plaats hebben op donderdag 12 februarij a. s., en eene herstemming, zoo noodig, op donderdag 26 febr. a. s.

* Ll. vrijdag had te Zierikzee eene *soirée* plaats in de koncertzaal, die ten voordeele der Vereeniging tot wering van armoede, door de leerlingen der zangschool van de onderwijzers Karreman en Rensen en door eenige *élèves* van den heer Ezerman, muziekonderwijzer, werd gegeven. De belangstelling van het publiek bleek ten duidelijkste uit de buitengewoon talrijke opkomst. Het programma bevatte 22 nommers en was vol afwisseling. Kleine zangstukjes werden gezongen, eenige dichtstukken werden voorgedragen, waaronder de boodschap naar de IJzersmelterij, met piano begeleid en door zang afgewisseld. De koren werden met strijkkwartet, de solo's en trio's met piano begeleid. Het gedurig applaudissement getuigde van den algemeenen bijval.

* Uit het voormalig vierde distrikt dezer provincie schrijft men ons van 31 januarij:

„Door verschillende gemeentebesturen, in het voormalig 4e distrikt van Zeeland, is besloten bij de regering aanvrage te doen tot vestiging van een rijkstelegraafkantoor te Oostburg. Dat besluit is met belangstelling vernomen en met vertrouwen ziet men de inwilliging van het billijke verzoek te gemoet. Ieder toch die in dit gewest woont en handel drijft, en zoo zijn er velen, stelt er belang in te deelen in de voorregten van versnelde gemeenschap die de tegenwoordige tijd aanbiedt; ieder die betrekkingen elders heeft, en ook zoo zijn er niet weinigen, stelt er belang in, in dringende gevallen spoedig tijding te kunnen ontvangen; tot hiertoe zijn zij er van verstoken. Een telegram dat thans ten 9 ure des morgens van Middelburg naar Oostburg wordt verzonden, heeft in den regel 24 uren noodig, om van het uitterste punt (Vlissingen) zijne bestemming te bereiken, daar het van die plaats den gewonen weg per post moet nemen, terwijl de ontvanger in de meeste gevallen alsdan geene gelegenheid meer heeft om zich dien dag nog op reis te begeven. Ik stelde Middelburg, maar wanneer men *eene plaats in Holland als die van afzending* neemt, dan zal die gelegenheid van de 10, 9 maal ontbreken.

„Bij de vertraging, die de verzending van telegrammen over Vlissingen voor deze streken ondervindt, acht ik het dan ook niet ondienstig er op te wijzen, dat tegenwoordig te Maldegem, slechts ½ uurs van ons verwijderd, een rijkstelegraafkantoor is gevestigd. Maar maakt men van die gelegenheid gebruik dan is het zaak er tevens expresse bij te bedingen, en in dit geval zal het telegram den zelfden dag ontvangen worden. Werd het per post verzonden, zoo als de regeling nu is, er zoude welligt nog meer tijd, dan over Vlissingen verloren gaan.

„Dat men de inwilliging van het adres met vertrouwen te gemoet ziet zal geene verwondering baren. Overal toch, op alle punten van Nederland, het zij in meerdere, het zij in mindere mate, zijn telegraafkantoren gevestigd, alleen in het voormalig 4e distrikt van Zeeland niet; en toch is dat gedeelte van Nederland niet zoo onbeduidend. Eene streek bevolkt met 14000 inwoners, veel handeldrijvende met Holland, getuige het herhaalde bezoek van reizigers, waar zeer veel graan verbouwd en verkocht wordt, waar zeer veel landen liggen, aan eigenaren die daar buiten wonen toebehoorende, kan en mag niet onbeduidend genoemd worden. — De plaats waar men het kantoor verlangt gevestigd te zien, kan men gelukkig gekozen achten. Thans reeds hoofdzetel van een kantongeregt *en bij de voorgedragen wet op de regterlijke indeeling* bestemd zulks te blijven; in het midden van het distrikt gelegen en met de meeste, zoo niet met alle plaatsen door goede wegen verbonden; de woonplaats van aanzienlijke handelaren; eindelijk eene marktplaats die elke week druk bezocht wordt en waar welligt meer graan dan te Middelburg wordt omgezet, zal Oostburg waarschijnlijk reeds nu, maar zeker in het vervolg de kosten van een telegraafkantoor kunnen opbrengen. Maar al mogten die kosten aanvankelijk de opbrengst overtreffen, dan zou nog de vraag rijzen, of het niet billijk is dat dit distrikt, waarvan de belangrijkheid hier boven is aangetoond, ook eenigermate deelde in de voorregten die de andere deelen van Nederland reeds bezitten, voorregten: die onze naburen zoo ruimschoots hebben. Men lette er toch slechts op, dat nu onlangs aan gene zijde der grenzen vier nieuwe kantoren (Maldegem, Balgerhoeke Heydinge en Ecloo) zijn geplaatst, terwijl de tweede en derde *gemeente zeker voor België niet zoo groote belangrijkheid* hebben of een zoo groot voordeel kunnen opleveren, als het voormalig 4e distrikt van Zeeland voor Nederland."

Zaturdag heeft eene vereenigde kommissie uit de kamers van koophandel en fabrieken te Amsterdam en Rotterdam, aan den koning een dankadres aangeboden voor de krachtige medewerking van wege Z. M. ondervonden bij het tot stand brengen der wet tot verbetering der waterwegen. Voorts heeft de kommissie ook den dank der handelaren gebragt aan de ministers van binnenlandsche zaken en financiën, voor de bewezen diensten in deze aangelegenheid.

Onlangs werd op de ingezetenen van Rotterdam een beroep gedaan ter bijeenbrenging van een kapitaal van f 80.000, in aandeelen, om, met de aan coupons te verkrijgen f 70,000, eene som van f 150,000 te waarborgen, om de uitgaven voor een hollandsch tooneel- en hoogduitsch opera-gezelschap ook voor het volgende saizoen te bestrijden. De Rotterdamsche courant deelt thans mede dat aldaar eene cirkulaire is verspreid, door een twintigtal heeren onderteekend, waarbij wordt te kennen gegeven dat dit beroep, hoewel in gewijzigden vorm, niet te vergeefs blijkt geschied te zijn, ten gevolge van welke belangstelling van eenige kunstminnende stadgenooten de onderteekenaars der cirkulaire zich dan ook bereid hebben verklaard, niets onbeproefd te zullen laten, ten *einde eene zoo schoone instelling voor* die stad behouden te zien, terwijl zij volgaarne de leiding der onderneming willen aanvaarden, wanneer er aan coupons voor minstens f 70,000 geteekend wordt.

Volgens een berigt van Zr. Ms. konsul op Malta is gedurende 1862, niettegenstaande een tamelijk flaauwen handelstoestand aldaar, de toevoer van hollandsche produkten overvloedig geweest, en men kan opmerken, dat de invoer dier artikelen steeds toenemend is. Eenige daarvan, vooral suiker en kaas, strekken tot verbruik, bijna met uitsluiting der andere gelijksoortige vreemde produkten. Behalve hetgeen met zeilschepen wordt aangevoerd, ontvangt men aanzienlijke *hoeveelheden suiker uit Holland, met elke stoomboot uit* Londen komende. De handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Malta zouden ongetwijfeld veel levendiger worden, indien er meer regtstreeksche en, dien ten gevolge, minder kostbare verbindingsmiddelen bestonden. Het ware mitsdien zeer te wenschen, dat eene stoombootmaatschappij Malta met de voornaamste nederlandsche havens verbond.

Gedurende het laatste halfjaar van 1862 is Malta door 12 nederlandsche schepen bezocht. (*Staatscourant.*)

* Uit Utrecht schrijft men ons 31 januarij:

„Gisteren middag ten 12 uur heeft dr. J. J. van Oosterzee, door den koning benoemd tot gewoon hoogleeraar in de theo*logische fakulteit aan onze hoogeschool*, zijne betrekking aanvaard met het uitspreken eener latijnsche redevoering in het groot auditorium alhier. Met gespannen verwachting was deze plegtigheid door zeer velen te gemoet gezien. Lang vóór het bepaalde uur stroomde dan ook reeds een talrijke schare naar de gehoorzaal, die weldra zóó gevuld was, als men zich niet herinneren kon haar ooit te voren te hebben aanschouwd. Uit alle oorden der provincie, uit Amsterdam en Rotterdam en verscheidene andere plaatsen was een aantal belangstellenden zamengevloeid, waaronder men de hoogleeraren Domela Nieuwenhuis en Hoekstra uit Amsterdam, en professor Diest Lorgion uit Groningen, benevens verscheidene roomsch-katholieke geestelijken opmerkte.

De verwachting, welke algemeen gekoesterd werd omtrent de intreêrede van den talentvollen man, die de plaats van den ontslapen hoogleeraar Vinke zou innemen, werd in menig opzigt niet teleurgesteld, bij velen overtroffen. In schoon latijn, in een schitterenden vorm, met jeugdig vuur en heldere stem, sprak de heer van Oosterzee over het scepticisme, als eene rigting die door de tegenwoordige godgeleerden zorgvuldig moet vermeden worden („de scepticismo, hodiernis theologis caute vitando.") Na gewezen te hebben op de groote moeijelijkheden, verbonden aan de taak van hem, die in onze dagen als hoogleeraar in de dogmatische godgeleerdheid optreedt, behandelde de spreker achtereenvolgens het karakter, den *oorsprong, het regt en de vruchten van het scepticisme*, en eindelijk het geneesmiddel, dat tegen zijn nadeeligen invloed moet worden aangewend.

„Onbewimpeld sprak de heer van Oosterzee zijne overtuiging uit. Van zijn standpunt — dat der moderne orthodoxie — schetste hij het karakter van het scepticisme, de negatieve rig-

ting, zoo als het zich bepaaldelijk in de christelijke kerk en in de christelijke godgeleerdheid openbaarde. Krachtig toonde hij aan, welke naar zijne overtuiging de gebreken waren eener rigting, die aan alles twijfelde, de gewigtigste godsdienstige waarheden op losse schroeven stelde, en de theologie voorstelde als eene sphinx — doch eene sphinx welke hierin van de oude thebaansche verschilde, dat zij niet hen verslond, voor wie hare raadselen onoplosbaar waren, maar integendeel diegenen, welke ze verklaarden.

„Den oorsprong van het scepticisme beschouwde de spreker als van drievoudigen aard: theologisch, politisch en filosofisch. De verkeerde wijze, waarop vroeger de godgeleerdheid beoefend was en waarop zij hare stellingen had trachten te verdedigen; — het noodlottige streven der revolutionaire rigting, die alle gezag omver wilde stooten; — en de dwaalwegen, die de bespiegelende wijsbegeerte in hare verschillende scholen en partijen had ingeslagen: ziedaar de oorzaken, waaruit het hier behandelde scepticisme was ontstaan.

„Het regt dezer rigting kon niet absoluut worden betwist, want er was menige zaak, waaromtrent onzekerheid en twijfel regtmatig mogten heeten. Maar toch, zoo als het scepticisme zich deed gelden, stout negerende wat door hooger gezag gewaarborgd was, moest zijn regt worden ontkend, èn om den verkeerden grondslag, waarop het zijne stellingen bouwde, èn om de onlogische wijze waarop het ze verder ontwikkelde.

„De vruchten van het scepticisme achtte de redenaar zeer verderfelijk. Wel werden er onder de aanhangers dezer rigting velen gevonden wier karakter boven alle verdenking verheven was en in wier gemoed ware religieusiteit woonde, maar toch, over het algemeen waren godsdienst en godsdienstzin altijd veel meer en veel sterker bij hare bestrijders dan bij hare verdedigers. Haar nadeelige invloed werd aangetoond, eerst op de beoefening van de onderscheidene vakken der theologische wetenschap, vervolgens op de christelijke kerk.

„Hoe moet dan het scepticisme bestreden, zijne heillooze werking tegengegaan worden? Niet in de eerste plaats door leer, maar door het leven. Krachtiger dan door verstandelijke bewijzen zal de waarheid van het christendom blijken door het leven van hen, die zijne vruchten toonen in hunne woorden en daden. Op het hart moet gewerkt worden, meer dan op het verstand. Niet alleen logisch, maar bovenal psychologisch moet het scepticisme worden bestreden. De spreker schetste in trekken, die hij zelf nog veel te zwak noemde, het beeld van een christenleeraar, zoo als hij waarlijk zijn moest. Werden er meer en meer aan dit beeld gelijk, dan zou voor de kerk de spreuk bewaarheid worden, welke geschreven staat in het wapen der stad die Calvijn heeft zien leven en werken: Post tenebras lux!

„De aanspraken, ten slotte door prof. van Oosterzee gerigt tot de curatoren der hoogeschool, tot zijne ambtgenooten, inzonderheid de verschillende hoogleeraren der theologische fakulteit, en tot de studenten, waren met veel takt en talent zamengesteld en voldeden algemeen.

„Gedurende 2½ uur had de spreker zijne hoorders door zijne buitengewone welsprekendheid geboeid. De gehoorzaal was aan het einde van dien tijd — iets zeldzaams bij zóó lange latijnsche redevoeringen — nog even vol als in den aanvang. Groote voldoening gaf vooral de rondborstigheid, waarmede prof. van Oosterzee zijn gevoelen uitsprak. Zonder personen te bestrijden of te kwetsen, hield hij zich bijna uitsluitend bezig met de bestrijding van zaken, van meeningen die hij voor verderfelijk hield. Dat hierbij zijn standpunt aan zeer velen als zwak, zijne redeneringen als onjuist, zijne gevolgtrekkingen als niet geregtvaardigd voorkwamen, spreekt van zelf. Naar onze overtuiging heeft hij eene zaak willen verdedigen, die voor geene voldoende verdediging vatbaar is. Maar het is hier de plaats niet een pleidooi te voeren vóór of tegen het orthodoxe standpunt van den hoogleeraar. Van dat standpunt moest hij spreken, en daarnaar moeten zijne woorden beoordeeld worden. In den strijd der meeningen is het goed, ook de zaak der tegenpartij door hare bekwaamste verdedigers gehandhaafd te zien. Zóó alleen kan men hopen op een beslissenden uitslag van den strijd. — En zeker verdient het waardering, dat de spreker van gisteren, hoewel niet altijd van partijdigheid vrij en somtijds zelfs zeer onregtvaardig in zijn oordeel, zich toch niet schuldig heeft gemaakt aan persoonlijkheden, en het odium theologicum zoo weinig heeft geopenbaard.

„Dat het theologische standpunt van prof. Oosterzee niet door het meerendeel der utrechtsche studenten gedeeld wordt hebben deze door eene bescheidene demonstratie getoond. Zoowel bij het binnentreden als bij het verlaten der zaal werd *de nieuwe hoogleeraar, volgens gewoonte, met* luide toejuichingen begroet. Maar beide malen werd ook voor zijn ambtgenoot Opzoomer een daverend gejubel aangeheven. Zóó bleek het, dat Utrechts studenten hunne onafhankelijkheid willen bewaren; dat zij achting hebben voor elken man van talent en genie, doch bovenal het onbesnoeide regt der kritiek de vrijheid van het denken, willen verdedigd en gehandhaafd zien."

---

* Men schrijft ons uit 's Gravenhage van 28 januarij:

„Tot heden toe stelde ik de afzending van mijn jaarlijksch verslag over de zamenstelling van het opera-personeel alhier uit, omdat er niet veel grond was tot groote ingenomenheid. Op deze wijze zou echter het speelsaizoen langzamerhand verloopen en bovendien staan met de opera een paar onaangename zaken in verband, waar ik den fakkel der publiciteit wensch bij te houden. Ik acht mij dus verpligt, eindelijk de pen op te vatten.

„Het personeel is in het algemeen zoo goed niet als verleden jaar, ofschoon er loffelijke uitzonderingen zijn. De eerste tenor (Mirapelli) is een buitengewoon goed akteur en verwerft daardoor den bijval van het publiek; doch als zanger kan men hem weinig lof toezwaaijen, want hij zingt meestal te laag en maakt misbruik van het vibreren, hetgeen, daar hij deze kunstgreep op elken toon toepast, ten laatste zeer onaangenaam wordt.

„De tweede tenor (Chalard), overigens een goed akteur, heeft eene sterke, doch niet frissche stem en schreeuwt, terwijl zijn voorganger, Warnots, zong. Met dien voorganger heeft de jury hoogst onstaatkundig gehandeld. Warnots, een uitstekend zanger, had bedongen dat hij van zijn engagement ontslagen zou zijn, indien zijne vrouw, die als première chanteuse stoltz debuteerde, niet aangenomen werd. Dit laatste gebeurde, en het gevolg was dat Warnots, die reeds zonder bedenken was aangenomen, met zijne vrouw — die eene aangename stem had, doch wat koud in haar spel was — vertrok. Beider tegenwoordige plaatsvervangers zijn van veel minder allooi. Warnots heeft er niets bij verloren, want hij kreeg dadelijk te Marseille een engagement, waarbij aan hem alleen zoo veel honorarium werd toegelegd, als de beide echtgenooten hier gezamelijk zouden hebben ontvangen.

„*De jury heeft ook den derden tenor, die een goed akteur* en een goed zanger was — voor zijn emploi altijd — afgewezen en in zijn opvolger (Comminges) een man van veel minder talenten gekregen. Deze was echter, tijdens de beslissing der jury hangende was, op reis gegaan en nog niet voor den dag gekomen, zoo dat zelfs eene opera, die men aangekondigd had, in de overtuiging dat hij op het vereischte tijdstip wel terug zou zijn, is moeten uitgesteld worden.

„De baryton (Flachat) is de zelfde van verleden jaar. Hij is een goed zanger en een goed akteur en handhaaft zijn verworven roem. Hij wordt als de beste aanwinst van het mannelijk personeel beschouwd.

„'t Ware te wenschen, dat van den bassetaille (Zimmermann) met den zelfden lof kon gesproken worden, doch dit is het geval in geenen deele. Hij bezit eene fraaije en sterke stem, doch men mogt verlangen dat hij er een beter gebruik van maakte en niet tot schreeuwen verviel, dat hij den toon wist vast te houden en zuiver te zingen. Bovendien kan men ook niet van hem zeggen, dat hij een goed akteur is.

„De tweede bassetaille (Alzié) heeft aanspraak op den negatieven lof, dat hij een goed geluid bezit en niets bederft. Hij bezit echter het voor een akteur of zanger lastige gebrek, zich niet uit moeijelijke omstandigheden te kunnen redden; wanneer hij zijne rol niet goed kent, gelijk eenmaal in den „Prophète" het geval was, dan is hij hulpeloos en onhandig. In „Le chalet" doet hij zich daarentegen van zijne voordeeligste zijde kennen.

„*De forte chanteuse Falcon (Olivier)*, nog een jong meisje en door haar bevallig uiterlijk de lievelinge van het publiek, is vroeger eene dugazon geweest, doch door hare welluidende stem en hare bekwaamheid in den zang, tot haar tegenwoordig emploi kunnen overgaan. Indien zij aan hare talenten eene meerdere warmte wist te paren, zou zij eene plaats onder de uitstekendste artisten innemen.

„De première chanteuse stoltz (Pera), opvolgster van mevrouw Warnots, staat beneden deze laatste, die echter werd afgekeurd. De tegenwoordige zingt niet onzuiver, maar bezit geen sympathiek geluid; hare stem heeft in de laagte geen klank en is in de hoogte schraal en schreeuwend.

„De première chanteuse à roulades, anders gezegd chanteuse légère (mad. Rauïs), eene uitmuntende zangeres, is reeds vroeger aan ons tooneel verbonden geweest, en beschaamt de aangename herinneringen niet, die zij had achtergelaten.

„De dugazon (mlle. Chapuis) is nog zeer jong, bezit eene aardige stem, speelt goed en is over het geheel eene goede zangeres. De liefhebbers vinden echter, dat dit emploi verleden jaar beter bezet was door mad. Schmidt.

„De employen van trial (waarin verleden jaar Dubouchet zoo zeer uitmuntte) en mère dugazon zijn nog niet bezet; ten gevolge van deze laatste onvoltalligheid kunnen sommige stukken, bijv. „Le pré aux clercs" niet gegeven worden, en in „Faust" moet eene koriste de Martha spelen.

„Er is dit jaar geen corps de ballet; men doet het maar zonder. Alleen de solodansers zijn behouden, waarbij de heer Holtzer door den heer Zinck vervangen is. De talentvolle danseres der vorige jaren, mlle. Maury (thans mad. Holtzer) heeft ons tooneel verlaten.

„Dit tooneel (in letterlijken en figuurlijken zin) schijnt na afloop van het saizoen verscheidene veranderingen te zullen ondergaan. Men zal ter zijde van het schouwburggebouw de aanwezige straat naar de Kasuariestraat voor voetgangers toegankelijk stellen. Zij was tot nog toe alleen voor de rijtuigen van de koninklijke familie en voor de geëmployeerden van den schouwburg bestemd. De schouwburgzaal wordt vergroot, door het tegenwoordige orkest bij het parterre te trekken en het tooneel evenredig achteruit te zetten. Tevens is het te hopen, dat machineriën en mise en scène dan ook de noodige verbeteringen zullen ondergaan. De machineriën en de wijze waarop zij in werking worden gebragt, laten zoo veel te wenschen over, dat zij aan gene vorige eeuw herinneren. Door onvolledig toezigt op het tooneel, vallen er ook dikwijls kleine dwaasheden voor, bijv. dat in de „Trouvère" en den „Barbier de Seville" tooneelen, die geacht moesten worden in het donker voor te vallen, met den heldersten lichtgloed bestraald werden, of dat in den „Faust" het rad, waardoor het nagemaakte wijnstraaltje uit het Bacchusvaatje in beweging wordt gebragt, zoo geweldig door den daarmede belasten suppoost gedraaid werd, dat toren en muur er van stonden te schudden. Dit zijn kleinigheden, maar die eene merkwaardige kracht bezitten om alle illusie te verstoren en de lachspieren in werking te brengen.

„Ook de hoogere direktie over den schouwburg levert stof tot bespreking op. De heer Jahn, die nu twee jaren achtereen het hier zeldzame voorbeeld van een ijverig en eerlijk fransch direkteur heeft opgeleverd, heeft in het laatst des vorigen jaars een brief van het stedelijk bestuur ontvangen, dat hem daarbij zijne ontevredenheid over den gang van zaken te kennen gaf. Doch de minder gelukkige zamenstelling van den troep was meer de schuld van de jury, dan van den direkteur. Waarom spant de jury in een stadje als den Haag hare eischen aanhoudend zoo hoog, dat zij bruikbare artisten afwijst, en men dus later wel genoodzaakt is zich met andere van veel minder allooi tevreden te stellen? Men geeft voor dat de direkteur geene artisten moest aanbieden op welke gegronde aanmerkingen konden gemaakt worden. Doch de direkteur kan daar weinig aan doen; hij wordt te laat aangesteld. Hij moest reeds in den voorafgaanden winter benoemd worden, om de artisten te kunnen gaan hooren aan eenige goede buitenlandsche tooneelen, en aldus in de gelegenheid te zijn om te oordeelen of hunne stemmen, nadat de campagne théatrale reeds drie of vier maanden geduurd heeft, nog stand gehouden hebben. Zoo als het tot nog toe ging, kon de haagsche direkteur hen eerst gaan hooren wanneer zij juist na eenige maanden rust weder tot krachten gekomen waren; zij voldeden dan zeer wel en vielen eenige maanden later tegen. Dit is verleden jaar het geval geweest met den toen ook door mij geroemden heer Tallon, die eerst later bleek, niet meer *tegen een langdurig speelsaizoen bestand te zijn.* Om tot den heer Jahn terug te keeren, er werd hem zoo duidelijk te verstaan gegeven dat men gaarne zijne diensten voor het volgende saizoen missen zou, dat hij dien ondubbelzinnigen wenk gevolgd heeft en zich terugtrekt. Men wil dat het plan zou bestaan, om de opera voortaan regtstreeks voor rekening der gemeente te exploiteren, gelijk nu reeds met het badhuis geschiedt. Eerst liep het gerucht, dat zeker herwaarts overgewaaid fransch direkteur met de nieuwe direktie begunstigd zou worden; doch de informatiën, die men aangaande hem heeft ingewonnen in zijn geboorteland, zijn zoo fraai uitgevallen, dat daarvan niets meer komen zal.

„Indien de heer Jahn (die te gelijk orkestdirekteur is) wegegaat, zal het orkest van de opera veel aan hem verliezen, 't geen te meer te bejammeren is, omdat het wel een beschermer en voorstander noodig heeft en dikwijls zeer onheusch behandeld wordt. Ettelijke maatregelen, die men op de leden van dat orkest toepast, zijn stuitend en onregtvaardig. Om hier ter stede bestaat, gelijk in de meeste plaatsen, een „koncert" bij uitnemendheid, het koncert Diligentia, eene geheel partikuliere onderneming, die met de opera niets te maken heeft en geheel op zich zelve staat. Welnu, men dwingt de artisten van het opera-orkest om zich, bij hunne kontrakten met het stedelijk bestuur, te gelijk te verbinden tot medewerking aan dat koncert Diligentia, en wel met dien verstande, dat, als zij op Diligentia niet willen spelen, zij te gelijk geacht worden voor hunne betrekking aan den schouwburg, die *natuurlijk de voornaamste is, te bedanken. Welk regt hebben* de opperbestuurderen van den schouwburg, om hunne artisten tot deelneming aan eene partikuliere onderneming te dwingen? Zeker is het een uitnemend vernuftig middel om te zorgen, dat dat koncert steeds een goed orkest hebbe; maar ieder partikulier zou wel wenschen van overheidswege op zulk eene wijze in zijne zaken gesteund te worden; want dit is eene bescherming van dat partikuliere koncert, waartegen geene konkurrentie mogelijk is, die toch volgens onze instellingen mogelijk moet zijn. Verbeeld u een ondernemer, die, naarmate de stad aanhoudend volkrijker wordt, ook een koncert zou willen opzetten, dat natuurlijk afbreuk zou kunnen doen aan Diligentia. De man kan geen orkest zamenstellen, want de zelfde magt, die thans de artisten durft dwingen hunne medewerking aan Diligentia te verleenen op straffe van anders hun post te verliezen, kan hun met even veel regt — namelijk dat van den sterkste — verbieden eenig engagement met den konkurrerenden ondernemer te sluiten. Diligentia wordt zoo ongeloofelijk beschermd, dat de direkteur der opera zelfs niemand van het orkest voor eene repititie kan krijgen op tijdstippen wanneer er repititie moet zijn ten behoeve van Diligentia!

„Maar hierbij houden de grieven nog niet op. Art. 6 van een reglement van orde voor het opera-orkest, door burgemeester en wethouders den 19 oktober 1857 vastgesteld, bepaalt dat de artisten, wanneer zij van eene uitvoering in den schouwburg zouden wenschen afwezig te blijven, in de eerste plaats *schriftelijk verlof van den orkestmeester* moeten vragen, en dit dan in de tweede plaats bij het gemeentebestuur moeten laten viseren, — alles onder gehoudenheid, volgens art. 5 van het reglement, om zich, als de orkestmeester het noodig oordeelt, door een ander artiste te laten vervangen. Aan dat voorschrift van visering heeft de overheid nooit de hand gehouden. Al dien tijd is eenvoudig mondeling verlof door den orkestmeester gegeven, zonder dat er ooit aanmerking op is gemaakt, — tot in het laatst van verleden jaar, toen een koncert te Delft het voor achttien leden van het orkest, die daar zouden spelen, wenschelijk maakte zich van de voorstelling dien avond in de opera te verschoonen. Het gevraagde verlof werd door den orkesmeester verleend, en bovendien was het woensdagavond, de avond dat er nooit dan bij buitengewoon verlof van overheidswege gespeeld mag worden en dien de leden van het orkest dus altijd vrij hebben — als Diligentia hen niet opeischt. Maar het trok bij deze gelegenheid de aandacht van sommige liefhebbers, dat eenige partijen in het orkest zwak bezet waren, en daarop barstte de wrekende Nemesis los; het opperbestuur beriep zich op het artikel van het reglement welks toepassing het al die jaren zelf verzuimd had, en gaf niet alleen bij brief zijne hooge ontevredenheid aan de betrokken leden van het orkest te kennen, maar liet ook bij de laatste traktementsbetaling op ieders bezoldiging de bij art. 10 gestelde boete van f 3 inhouden. Dat de beboeting althans ten aanzien van sommigen volslagen willekeurig was, kan daaruit blijken, dat er waren, *voor welke er dien avond volstrekt geene partij was uit te voeren*, en die toch beboet werden! Maar 3 × 18 is f 54 uitgewonnen. Het kan nu wel niet tegengesproken worden, dat de meesten het reglement overtreden hadden; maar was het edelmoedig hen eerst jaren lang, door de toepassing te verwaarloozen, in slaap te wiegen en in den waan te brengen dat zij zich met zulk eene ijdele formaliteit niet behoefden op te houden, en daarna als een leeuw uit het hol te schieten en eene gansche kudde in eens te bemagtigen? De ontevredenheid van het opperbestuur is overigens met dubbele ontevredenheid van de zijde van het orkest vergolden, zoo dat dit tegen elkander opweegt. Als de magthebbenden op deze en

dergelijke wijzen willen voortgaan, ondermijnen zij de waardij van het orkest; die weg kunnen, zullen gaan, en die blijven moeten, zullen de ambitie verliezen. Maar humaniteit schijnt eene diepzinnige wetenschap, die moeijelijk aan te leeren is; anders ware zij voorzeker niet zoo zeldzaam."

Benoemingen en besluiten.

GEZANTSCHAPPEN. Eervol ontslag verleend, onder dankbetuiging voor de trouwe en langdurige den lande bewezen diensten en behoudens aanspraak op pensioen, aan de heeren A. C. J. baron Schimmelpenninck van der Oije en E. baron Sirtema van Grovestins, respektivelijk gezanten bij de hoven van Pruissen, koninklijk en groot-hertogelijk Saksen, en bij dat van Spanje.

Benoemd tot gezant bij de hoven van Pruissen, koninklijk en groot-hertogelijk Saksen mr. J. P. J. A. graaf van Zuylen van Nyevelt; tot gezant bij het hof van Turkije C. M. E. G. graaf van Bylandt; tot minister-resident bij het hof van Italië jhr. mr. M. J. L. J. H. A. Heldewier; tot minister-resident bij de hoven van Spanje en Portugal, mr. L. H. A. baron van Ittersum en tot minister-resident bij de hoven van Zweden en Noorwegen en van Denemarken mr. W. F. Rochussen.

LEGER. Op verzoek in zijn rang overgeplaatst de 1e luitenant J. G. Mulder, van het regement grenadiers en jagers bij het 8e regement infanterie.

BELASTINGEN ENZ. Op verzoek eervol ontslag verleend aan den heer R. C. de Ridder, uit zijne betrekking van ontvanger der direkte *belastingen en akcijnsen te Akkrum, behoudens* aanspraak op pensioen.

Gemengde berigten.

Ten gevolge van het levendige onderaardsche spoorverkeer te Londen hebben de eigenaars van omnibussen den prijs van het vervoer met hunne rijtuigen tot 1 en 2 pence verlaagd.

— Te Londen is jl. woensdag eene groote meeting gehouden van schilders, graveurs, steendrukkers, enz., om te beraadslagen over de middelen ter verkrijging eener betere regeling van den kunsteigendom. Hoofdzakelijk had men hierbij het oog op de reproduktie van schilderijen, groote plaaten andere kunstwerken door middel van fotografie, steendruk, enz.

— Op Nieuw Zeeland verschijnt thans een nieuwsblad in de taal der inboorlingen, dat door den koning zelven wordt geredigeerd. Z. M. wil door de drukpers liefde voor orde en wet verbreiden en verlangt daarvoor van zijne lezers voor elk nommer 3 pence.

Meteorologische waarnemingen,

gedaan op 's rijks werf te Vlissingen, des middags 12 ure.
Januarij 1863.

Datum.	Wind. Rigting.	Wind. Kracht.	Barometer bij 0°.	Thermometer C.	betrekkelijke vochtigheid.	Spanning van den damp.	Regen in 24 u.	Laagste temperat. en verschil met de hoogste.	*Aanmerkingen.*
25	W. t N.	8	768.3	6.6	0.80	6.44	0.0	—	ligtb.heij.hel.
26	W. Zw.	13	772.5	7.6	0.81	6.90	0.0	—	bew.betr.heij.
27	Nw. t W.	15	767.0	6.2	0.88	5.88	0.0	—	bew.buij reg.
28	West.	8.5	776.3	5.8	0.88	6.72	0.8	—	ligtb. heij.hel
29	Z.West.	14	760.8	5.4	0.88	6.56	0.0	—	bew.betr.heij,
30	Z. ZW.	17	755.6	8.0	0.86	7.50	0.0	—	bewolkt heij.
31	Zw. t. W	17	749.6	8.2	0.89	7.80	0.3	—	bew.heij.natt.
	Z. 86 W.	12.1	757.88	5.67	0.866	6.60	1.012	—	*De grootste* windkracht is geweest den 20 januarij des morgens ten 10 ure, W. t. Z. 60/110 op de vierk. el.

De onderste regel bevat de opgaaf der gemiddelde meteorologische waarnemingen gedurende de maand januarij, op den middag ten 12 ure.

Thermometerstand.

31 jan. 's morg. 7 u. 46 „ 's midd. 1 u. 50 „ 's av. 11 u. 42 gr.
1 febr. 's morg. 7 u. 38 „ 's midd. 1 u. 44 „ 's av. 11 u. 41 gr.
2 „ 's morg. 7 u. 43 „ 's midd. 1 u. 47 gr.

BUITENLAND.

Algemeen overzigt.

Men zal zich herinneren hoe de pruissische minister von Bismark Schönhausen reeds onlangs verklaarde dat eene deputatie uit het huis der afgevaardigden met een dergelijk adres als thans is aangenomen door den koning niet zou worden ontvangen. Dit besluit des konings, is dan ook thans niet achter gebleven en door een brief aan het huis der afgevaardigden te kennen gegeven. Daarop is onmiddellijk besloten dat het adres den soeverein zou worden toegezonden.

Was de naam van den hertog van Saksen-Coburg-Gotha, volgens berigten van de meest verschillende zijden eenige weinige dagen geleden geheel verdwenen van de kandidatenlijst voor den griekschen troon, thans verneemt men dat hij weder meer dan ooit op den voorgrond is getreden. Sommige dagbladen verzekeren *dat hij de grieksche kroon heeft* aangenomen en zijne aanvaarding, door den heer Elliot aan de grieken bekend gemaakt, met ingenomenheid is vernomen.

In Keurhessen heerscht wederom eene ministeriële krisis; de heer van Schwackenberg, minister van financiën heeft zijn ontslag genomen *en men verzekert dat dit voorbeeld door* andere zijner ambtgenooten zal gevolgd worden. De geheime financieraad Bode, die onder het kabinet Hassenpflug de betrekking van referendaris bekleedde, is ad interim met de portefeuille van financiën belast.

De debatten in het italiaansch *parlement leveren weinig* belangrijks op en betreffen het budget. Volgens berigten uit Turijn zag men aldaar binnen korten tijd het vertrek van graaf Pepoli te gemoet, die naar men verzekerde in last had, in onderhandeling te treden omtrent een huwelijk van prins Humbert van Savoije, die weldra zijn twintigste jaar zal hebben bereikt met prinses Leuchtenberg, die in maart zeventien jaren tellen zal.

Op 12 januarij ll. is de zitting van het kongres der amerikaansche gewesten, welke zich van de Vereenigde Staten afgescheiden hebben, door den heer *Jefferson Davis geopend*. Zijne redevoering kenmerkte zich door een vast vertrouwen op den goeden uitslag van den tegenwoordigen worstelstrijd met het Noorden. Ofschoon de handelwijze der europesche mogendheden was af te keuren, hebben zij ten minste verklaard neutraal te zullen blijven. *Aan de wreedheden herinnerende* door de gefedereerde troepen onder Mac Neil, Butler en Mitroy bedreven, en aan magtelooze wanhoop Lincoln's proklamatie der vrijverklaring van de slaven toeschrijvende, verdedigt hij zijne daartegen genomene maatregelen en verklaarde *in het vervolg de gevangen genomene officieren* van het leger der noordelijken te zullen teregt doen staan onder beschuldiging van opruijing tot burgeroorlog.

Ten slotte behelsde de redevoering eenige voor ons minder belangrijke opmerkingen omtrent het binnenlandsch bestuur *en het financiewezen.*

Polen.

De berigten *omtrent den poolschen opstand zijn even* verward als zij gisteren waren en waarschijnlijk morgen zullen wezen; de regerings-berigten deelen steeds mede dat de opstandelingen overal verslagen worden, terwijl de weinige tot ons komende tijdingen van de poolsche grenzen en uit Weenen juist het tegenovergestelde melden. *Mag men deze laatste* geloof schenken dan zou er eene strenge krijgstucht en eenheid van bewegingen heerschen onder de polen, terwijl zij zich volstrekt niet schuldig maken aan brandstichting of plundering en zelfs alle levensbehoefte dadelijk betalen. Volgens laatstgenoemde berigten zouden zij in het bezit wezen van drie belangrijke steden: Kielce, Kutno en Radom, terwijl overigens eene groote menigte inwoners uit de provincie Posen zich insgelijks geschaard hadden onder de banier der onafhankelijkheid. Dit laatste wordt vooral bevestigd door de tijding dat het pruissisch garnizoen in dit gedeelte van het oud koningrijk Polen belangrijke versterkingen had ontvangen.

Volgens een andere mededeeling omtrent den opstand zou deze groote ondersteuning hebben gevonden zelfs tot in de gelederen van het russisch leger, iets dat te minder onwaarschijnlijk is, daar de keizer op eene parade te St. Petersburg zoo bepaaldelijk zijn vertrouwen heeft te kennen gegeven op het russisch garnisoen in Polen, iets dat onnoodig zou geweest zijn: 1. wanneer de opstand zoo weinig beteekenend ware geweest, als men dit in het begin wel heeft willen doen voorkomen en 2. als die getrouwheid zijner krijgsmagt boven allen twijfel verheven ware.

Het revolutionair komité in Polen heeft den titel van voorloopig bewind aangenomen, terwijl alle dekreten daarvan uitgaande, volgens de Ost-Deutsche Post, onderteekend worden door Frankowski. Volgens mededeelingen uit Weenen hebben de oostenrijksche autoriteiten der grensprovinciën den last ontvangen van de regering om aan de personen, welke ten gevolge der poolsche onlusten de wijk mogten nemen op oostenrijksch grondgebied, de meest mogelijke gastvrijheid te verleenen en hun alles te verschaffen, wat zij noodig mogten hebben. Deze zelfde mededeeling bevat ook de *verzekering dat in Gallicië nog geene bewegingen ten gunste* der poolsche opstandelingen waargenomen worden.

Volgens de allerlaatste berigten uit Lemberg, wint de opstand voortdurend veld. Bij Lw hadden de polen een detachement troepen aangevallen, ter bewaking van den spoorweg *aldaar geposteerd. Omtrent den uitslag was echter nog niets* bekend. Overigens was een transport rekruten bevrijd uit de handen der russische soldaten, terwijl eene afdeeling der polen naar Lithauen was opgerukt.

Pruissen.

Op 27 januarij begonnen de beraadslagingen over het ontwerp-adres in het huis van afgevaardigden. Het eerste punt waaromtrent de heeren von Sybel en Waldeck in scherp geteekende beschouwingen traden, was de scheiding van kroon en ministerie; de heer von Bismark-Schönhausen meende hieromtrent nog in een uitvoerig betoog te moeten treden, nadat door den eerstgenoemden spreker was gezegd dat de verbinding der kroon met een ministerie, hetwelk daarin bescherming wilde vinden voor onwettige en tegen de konstitutie indruischende handelingen, beleedigend moest worden beschouwd voor de kroon. In de volgende vergadering verdedigde de graaf von Schwerin onder hevige bijvalsbetuigingen *der leden, tegen den heer von Bismark het regt van het huis* van afgevaardigden om in de aangenomene houding te volharden. Scherp was daarbij de taal, welke door beide tegenstanders werd gebezigd.

De derde periode van dezen driedaagschen strijd bood *echter nog meer belangrijks aan dan de beide vorigen.* De heer von Reichensperger betoogde dat de stelling van den minister-president, volgens welke er eene lacune in de konstitutie is, onhoudbaar was. Volgens dezen moest het oude budget, in een geval als waarin men thans verkeert, in werking *blijven, het zij gedurende een jaar, het zij gedurende zes of drie* maanden. De heer von Reichensperger herinnerde echter hoe dit juist werd voorgesteld bij de zamenstelling dezer konstitutie, maar verworpen omdat men daarin groote nadeelen zag. De spreker vroeg overigens, welke waarde men zou kunnen hechten *aan artikelen van konstitutiën, welke gewoonlijk* geboren worden bij belangrijke binnenlandsche spanning, als de regering deze konde uitleggen naar willekeur en tegen alle regelen der uitlegkunde! Nadat de heer von Sybel de kwestie eenigzins geschiedkundig en met het oog op Keurhessen *en Beijeren behandeld en den heer von Eulenburg* het ministerie verdedigd had, kwam de talentvolle hoogleeraar von Gneist aan het woord en hield eene redevoering welke met de meeste belangstelling werd aangehoord en wel eene meer uitvoerige vermelding verdient. Zijn betoog strekte in de eerste plaats *tot staving der bewering* dat het huis van afgevaardigden niet de bedoeling had zijne regten te overschrijden, maar dat de regering en de vertegenwoordiging even ver van elkander verwijderd waren als de begrippen van onregtvaardigheid en wettigheid.

„De regtbanken — zeide de heer von Gneist — kunnen de konstitutionele waarde der wetten en ordonnantiën niet meer onderzoeken. Eene wet op de ministeriële verantwoordelijkheid bestaat niet. De raad van state is sedert twintig jaren werkeloos. Aan de hoog geplaatste militairen kan men thans niet *meer doen begrijpen wat regt is hier te lande en dit is de oorzaak* van het konflikt waarin wij ons bevinden. Spreken wij met hen over de staatsinstellingen, over de heilige en veelomvattende roeping des konings — te vergeefs; zij luisteren naar niets dan naar dit woord: infanteriedienst van twee of drie jaren!" *Daarop besprak de heer von Gneist de vreemde konstitutionele* theoriën van den heer von Bismark, welke slechts gedeeld worden door de acht ministers, die met hem wel zitting hebben willen nemen in het kabinet. „Wij eerbiedigen natuurlijk de persoonlijke overtuigingen, maar het is evenwel *toch moeijelijk om de politieke onzinnigheden te dulden*, welke onafscheidelijk zijn aan de namen: von Bismark-Schönhausen en Kleist-Retzow. Wanneer men met een staatkundig verleden, als aan deze personen eigen het bestuur aanvaarden wilde van een grooten staat, dan moest men ten minste trachten *naar rehabilitatie en niet — ik herhaal het — op dergelijke* onzinnigheden beginselen van staatsregt gronden. Zou dan het bestaan van de konstitutie des rijks afhangen van de opinie der acht heeren, die op de bank der ministers hebben plaats genomen? Waarschijnlijk hebben de ministers begrepen *hoe groot eene verantwoordelijkheid zij op zich* namen, ter vermindering waarvan zij zich dekken willen door den persoon des konings! Eertijds zorgden de ministers er voor den koning te dekken, opdat nimmer eene oneenigheid zou kunnen ontaarden in een konflikt tusschen den koning en zijn *volk; de tegenwoordige ministers echter* hebben den erfgenaam der kroon van Frederik den Groote in een toestand gebragt dat men over de konstitutie moet stemmen en in cijfers ziet uitgedrukt wie tegen den koning of voor hem zijn! Voorwaar, mijne heeren, dit is al de slechtste dienst, welke men den vorst bewijzen kan!"

Daarop verdedigt de heer von Gneist het ontwerp-adres van den heer von Virchow, als de uitdrukking van de meerderheid der pruissische bevolking, waarvan het huis van afgevaardigden de verantwoordelijkheid op zich neemt. Nadat nu nog eenige minder belangrijke opmerkingen waren gedaan door sommige leden en de heer von Bismarck verklaard had in geen geval van buitenlandsche verwikkelingen te zullen gebruik maken ter afleiding van binnenlandsche, ging men over tot de eindstemming waarvan de uitslag reeds aan onze lezers bekend is.

Frankrijk.

De diskussiën over het adres in den senaat zijn afgeloopen. De belangrijkste debatten hadden tot onderwerp de buitenlandsche politiek en voornamelijk de italiaansche kwestie, waaromtrent door den heer Billault wederom het oude thema der vereeniging van de twee beginselen werd opgevat, een thema waarbij geene enkele oplossing der kwestie mogelijk is en dat partijen tot een eindeloos statu quo doemt. Het adres werd aangenomen met 121 stemmen tegen eene enkele, die van prins Napoleon.

De kalmte, welke bij de adres-debatten in den senaat heeft geheerscht, schijnt zich niet te zullen uitstrekken tot die in het wetgevend ligchaam, welke heden aanvangen. Vijf leden der oppositie, Jules Favre, Ollivier, Darimon, Hénon en Curé hebben zich reeds doen inschrijven als sprekers tegen het adres, terwijl de heeren Kolb-Bernard, Keller en Plichon het woord zullen voeren over eenige kwestiën waarin de uiterste regterzijde een levendig belang stelt.

— Het ontwerp adres van het wetgevend ligchaam luidt aldus:

„Sire, uwe majesteit heeft de medewerking der tegenwoordige kamer nuttig genoeg geoordeeld voor de regeling en het bestuur van 's rijks aangelegenheden om haar tot het einde van den tot vergaderingen bestemden tijd te behouden; dit blijk van vertrouwen vereert ons. De kalmte, welke de konstitutie met zoo veel regelmatigheid doet werken is het grootste bewijs der wijsheid van de staatsmagten en het schitterendst blijk harer kracht.

„Bij den terugblik op de vijf laatste jaren herinnerdet gij, daarbij van onze medewerking gewagende, aan uwe grootsche politieke handelingen; wat het buitenland betreft waren zij gekenmerkt door eene voortdurende loyauteit, wat het binnenland betreft *trachtten* zij door *eene amnestie de sporen* van onze binnenlandsche onlusten uit te wisschen, voorspoed te doen geboren worden door veelomvattende openbare werken, de staatsinstellingen door de vrijheid te versterken en bezuiniging te brengen in het financiewezen door den vrijwilligen afstand van een uwer *prerogatieven*. Gij hebt ons daardoor een gedeelte afgestaan van uwe populariteit en een deel van de gevoelens, welke de natie u toedraagt.

„Uwe majesteit had de expeditie naar Mexiko met twee groote mogendheden beraamd, waarvan de medewerking *zonder twijfel zou ten gevolge hebben gehad de krachtsinspanning* van Frankrijk te verminderen. Thans alleen overgebleven om eene noodzakelijke voldoening te verkrijgen, hebt gij juist geoordeeld, sire, bij de gedachte dat het wetgevend ligchaam niet zou aarzelen u bijstand te verleenen.

„*Wij wenschen het gelukkig en spoedig einde van dezen* oorlog, waarin ons leger en onze zeemagt op nieuw blijken geven van vastberadenheid en moed, en wij hopen dat daardoor op onafhankelijke wijze een goed geordend goevernement zal worden gevestigd, hetwelk wetten en traktaten *eerbiedigen en een bondgenoot van Frankrijk blijven zal.*

„Met diep leedwezen zien wij den worstelstrijd in de Vereenigde Staten voortduren en vooral het karakter hetwelk zij in den laatsten tijd heeft aangenomen. Ons gevoel van menschelijkheid wordt daardoor meer geschokt dan ons belang daaronder lijdt.

„Wij betreuren het dat uwe welwillende en belanglooze raadgevingen bij de groote mogendheden geen ingang hebbengevonden, en wij wenschen dat de amerikanen zelve eerlang voor de rampen, welke zij te weeg brengen, zullen terugdeinzen. Wij kunnen niet de geheele uitputting verlangen van eene natie, welke tot hiertoe de vrijheid had weten te gebruiken ten voordeele van werkzaamheid en beschaving.

„Het wetgevend ligchaam hecht zijne goedkeuring aan uwe houding jegens Italië, waarbij gij met vaste hand de schaal der groote belangen, welke zich in Italië zoo scherp voordoen, in evenwigt houdt. Gij hebt de italianen bijgestaan, zonder u met de revolutie te verbinden; gij hebt niet opgehouden de onafhankelijkheid van den heiligen vader te beschermen, en tevens eebiedige raadgevingen tot hem te rigten.

„Volhard, sire, in deze staatkunde, welke reeds eene gelukkige kalmte in de gemoederen heeft te weeg gebragt, en in overeenstemming is met de gevoelens van het katholieke en liberale Frankrijk.

„De verbetering onzer kommunikatie-middelen is steeds het voorwerp der levendigste wenschen des lands. Wij hopen dat de vermeerdering van inkomsten en de bezuinigingen omtrent verschillende takken van bestuur eene vermeerdering der uitgaven voor openbare werken zullen veroorloven.

„Wij stellen ons voor van uwe majesteit de hervorming te verzoeken van zekere uitersten van reglementatie, welke de individuele uiting verzwakken of een hinderpaal zijn voor het verlangen tot vereeniging en vergadering.

„De bewonderenswaardige woorden, welke door u onlangs omtrent dit onderwerp zijn gesproken, hebben de uiting van dit verlangen onnoodig gemaakt. De vernietiging der hinderpalen moet echter niet tot een systeem leiden, waardoor de bescherming van den staat wordt uitgesloten; wij verlangen dit zelfs ten gunste der provinciebevolkingen, zoo nederig en getrouw. Zij stellen krachtige pogingen in het werk ter verbetering van den landbouw, ter ontwikkeling, ter oprigting of verbetering der gemeentegebouwen, welke pogingen aanmoediging verdienen.

„Sire, met den zelfden ijver voor het algemeen welzijn, gaan wij onze werkzaamheden hervatten. Over eenige maanden zal Frankrijk echter geroepen worden tot de verkiezingen voor eene nieuwe kamer. Onze persoonlijkheden worden uitgewischt en verdwijnen in deze veelomvattende nationale handeling. Wij drukken den wensch uit dat de natie beantwoorde aan het vertrouwen, hetwelk gij in haar stelt, en hebben tevens de vaste hoop dat gij daarin niet te leur gesteld zult worden.

„Terwijl de bevolkingen meer en meer gevoelig zullen worden voor de weldaden en glorie uwer regering, zullen zij daarvan de voortduring willen verzekeren voor haar en hare nakomelingschap; zij zullen hare keuze bepalen tot mannen, in wier hart, even als in dat van Frankrijk, het beginsel gevestigd is, waardoor gij ten troon verheven zijt. Onze opvolgers zullen derhalve slechts te midden van nieuwe geslachten, vreemd aan de partijschappen, het werk hebben te voleindigen, hetwelk door ons begonnen is, en waarvan het uitsluitend doel steeds is geweest de vereeniging van uwe dynastie en van de vrijheid."

HANDELSBERIGTEN.

Prijzen van effekten.

Amsterdam 2 februarij.

Nederland.	Certifik. Werkelijke schuld	2½ pct.	64⅜
	dito Nationale dito	3 „	76⅛
	dito dito dito	4 „	99⅛
	Aand. Handelmaatschappij	4½ „	141¼
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5 „	102¼
	Certifik. Hope & co.	4 „	77
	dito dito 1855, 6de serie.	5 „	91¾
	dito	6 „	—
	Aand. spoorweg		201¼
	Leening 1860	4½ „	91⅛
Polen.	Schatkistobligatien	4 „	78¾
Spanje.	Obligatien	2 „	46⅜
	dito binnenlandsch	3 „	50⅝
	Certifik. coupons bewijzen		—
	Krediet instelling		—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5 „	61¼
	dito amsterdamsche	5 „	80
	dito nationale	5 „	66¼
	dito 1847/1852	2½ „	31⅜
	Bank aktien	3 „	828
België.	Certifikaten bij Rothschild	2½ „	—
Portugal.	Obligatien	3 „	46⅛
	dito nieuwe	3 „	45⅛
Grenada.	dito		—
Venezuela.	dito	2½ „	23½
Illinois.	dito	7 „	80¾
Mexiko.	dito	3 „	31⅛

Londen 31 januarij. ten 12 ure. Consols 92¼.
Weenen 31 jan. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 75,30.
Parijs 31 jan. (slotpr.) 4½ pct. compt. 98.75 3 pct. 69,75.

Coupons en losbare obligatien.

Amsterdam 28 januarij. Metalliek f 24,30; Napelsche f —,—; Diverse engelsche in £ f 11.67½; Engelsche Russen f 11,67½; Fransche f 55,43½; Belgische f 55,56½; Pruissische f 34,43½; Spaansche piasters f 2,39; Spaansche coupons per fr. f —,—; Hamb. Russen f 33.62½; Russische in zilveren roebels f 34.62½; Poolsche in fl. f 26,50; Nationale metalliek f 27,87½; Dollars f —,—.

Meekrapprijzen.

Rotterdam 2 februarij. Er werd heden veel geveild; de prijzen zijn onveranderd gebleven; de handel was gering.

Graanmarkten enz.

Amsterdam 2 februarij. Tarwe en gerst onveranderd.

Rotterdam 2 februarij. De prijzen der granen zijn heden bijna onveranderd gebleven. Rogge werd 20 en paardenboonen 10 cent lager betaald.

Axel 31 januarij. Tarwe f 8,65 a f 9,35; Rogge f 6,55 a f 6.75; Wintergerst f 5,15 a f 5,40; Zomer dito f 4,65 a f 4.90; Haver f 2,80 a f 3,25; Paardenboonen f 5,60 a f 6,05; Duivenboonen f 6,35 a f 6,55; Bruineboonen f 7,45 a f 8,40; Groene erwten f 6,55 a f 6,75; Gele dito f 6,30 a f 6,55; Graauwe dito f 6.05 a f 6.55; Boekweit f 5,15 a f 5.40.

Middelburg 31 januarij. Raapolie f 54. Lijnolie f 46½. Patentolie f 56 per vat op 6 weken, op kontant f 1 lager Raapkoeken f 86 per 1040 stuks. Lijnkoeken harde f 12,— dito zachte f 15,— per 104 stuks.

WELDADIGHEID.

LOTERIJ VAN VROUWELIJKE HANDWERKEN

TEN BEHOEVE DER ARMEN DEZER STAD.

Inteekenaren voor deze loterij worden beleefdelijk verzocht, de nog ontbrekende voorwerpen zoo spoedig mogelijk in te zenden. — De **Loten** dezer Loterij zijn van Donderdag den 5den Februarij, voor één gulden, verkrijgbaar bij de Boekverkoopers J. C. & W. Altorffer.

Arnemuiden, den 2 Februarij 1863.

Voor de gift van E. J. (zijnde een muntbiljet groot f 10,) ten behoeve onzer armen, den 29 Januarij, bij den heer P. M. de Ligny bezorgd, wordt door het armbestuur den hartelijksten dank toegebragt.

Namens het Diakonie-armbestuur,
H. C. DE SMIDT, pres.
J. JOOSSE, adm.

ADVERTENTIEN.

Bevallen van een' dooden Zoon, HoogWelgeb. Vrouwe E. C. BODDAERT, geboren Baronnesse VAN HEECKEREN VAN BRANDSENBURG.

Heden beviel van een' Zoon D. VERMEULEN, geliefde Echtgenoot van M. HACKENBERG.
Middelburg, 31 Januarij 1863.

Heden overleed na een langdurig lijden, in den jeugdigen ouderdom van bijna negentien jaren, onze geliefde Zoon JOHANNIS.
Oostburg, den 31 Januarij 1863.
M. LUTEYN MAZURE.
S. MAZURE — de Ligny.

Heden overleed tot mijne diepe droefheid, mijne eenige Zuster PIETERNELLA MELIS, Weduwe van CORNELIS FRET, in den ouderdom van ongeveer 48 jaren.
Groote Abeele, den 2 Februarij 1863.
MARINUS MELIS.
Eenige kennisgeving.

Heden werd ons ouderhart diep gewond door het overlijden van ons veel geliefd Dochtertje PIETERNELLA JACOBA MARIA, in den aanvalligen leeftijd van twee en een half jaar.
Middelburg, den 2 Februarij 1863.
J. VERMAAS.
L. M. S. VERMAAS — Daman.

Te Hoofdplaat is bij den laatsten storm opgevischt een met ijzeren Spijkers beslagen houten Paal, lang 11 El. Regthebbende vervoege zich bij den Burgemeester.

ONDERWIJS.

De Burgemeester en Wethouders der Gemeente **Zaamslag**, Provincie Zeeland, maken bekend dat de betrekking van **HOOFD ONDERWIJZER** aan de Openbare School voor gewoon LAGER ONDERWIJS en voor het onderwijs in de FRANSCHE TAAL, in deze Gemeente vacant is, en noodigen de belanghebbenden, welke naar die betrekking wenschen te dingen, bij deze uit om zich daartoe, onder overlegging van de vereischte bewijzen, vóór den 22 Februarij e. k., bij den Burgemeester der Gemeente aan te melden.

De daaraan verbonden voordeelen bestaan in eene Jaarwedde van ƒ 950, benevens vrije Woning en een Tuin.

Zaamslag, den 23 Januarij 1863.
De Burgemeester en Wethouders voornoemd,
L. VAN DIXHOORN, Burgemeester.
E. H. WORTMAN, Secretaris.

De betrekking van **HULP ONDERWIJZER** aan de Openbare Lagere School te **Colijnsplaat**, waaraan eene Jaarwedde van ƒ 350 — is verbonden, met 1 Februarij 1863 vacerende, zoo worden Sollicitanten uitgenoodigd hunne bij de wet gevorderde bewijsstukken vrachtvrij aan den Burgemeester dier Gemeente binnen 14 dagen in te zenden.

Aan den benoemde zal, des verkiezende, kosteloos gelegenheid gegeven worden tot het aanleeren van de Fransche taal.

De betrekking van **GENEES-, HEEL- en VERLOSKUNDIGE** voor de Armen te **Hoofdplaat**, waaraan verbonden is eene Jaarwedde van ƒ 150, is vakant geworden. Die genegen is zich daarmede te belasten, gelieve zich vóór den 15 Februarij aanstaande bij den Burgemeester dier Gemeente aan te melden.

VAN DEN BROECKE LUTEYN & SCHOUTEN adverteren, dat op heden ten hunnen Kantore zijn uitgeloot de volgende Obligatien laste den **Spieringpolder**: no. **13, 33, 39, 49, 115, 137, 146**, welke aldus genommerde stukken van af 1 Mei e. k. zullen ontvangbaar zijn, met de alsdan verschenen Coupons.
Middelburg, 2 Februarij 1863.

PUBLIEKE VERKOOPING op Vrijdag den 13den Februarij 1863, des avonds ten zes ure, in het Hotel de Commerce, op de Oostzijde te **Vlissingen**, ten overstaan van den Notaris D. VERHULST te Middelburg, van

EEN HUIS met aanhoorigheden en uitgestrekten **TUIN**, genaamd

DE PRINSENTUIN,

in de Oranjestraat te Vlissingen, wijk K no. 93, sedert jaren gebezigd tot **Koffijhuis, Uitspanning** of **Societeit**, Kadastraal bekend sectie D no. 686, 687, 688, en 644, groot 1 Bunder, 4 Roeden, 60 Ellen.
Grondlasten ƒ 45,38.

Voorschreven Onroerend Goed is daags vóór en op den Verkoopdag voor een ieder te zien, des morgens van 10 tot 12 en des namiddags van 2 tot 5 ure, op vertoon van een Permissiebiljet, verkrijgbaar bij den Heer D. BUCHEL te Vlissingen en bij genoemden Notaris.

Door sterfgeval is de VEILING van de UITSPANNING de Rijzende Zon, op den Grooten Abeele, **uitgesteld**, tot nadere annonce.

UIT DE HAND wordt te koop aangeboden een **HUIS en ERVE**, staande en gelegen in het beste gedeelte dezer Stad, waarin eene wel ingerigte **Apotheek**, te bevragen bij den ondergeteekende als Eigenaar en Bewoner van hetzelve. Terwijl ieder, die iets van hem mogt te vorderen hebben of hem verschuldigd zijn, wordt uitgenoodigd ten spoedigste daarvan opgave of betaling te willen doen ten Kantore van den Heer JOHs. VAN DER LEIJE alhier, als bij het eindigen zijner zaken door hem ondergeteekende met de vereffening zijner zaken belast.
Middelburg, 2 Februarij 1863. TH. ANSCHÜTZ.

De ondergeteekende, de **SMEDERIJ** van zijn Vader overgenomen hebbende, — die bij deze zijnen hartelijken dank betuigt voor de gunst waarin hij bijna 53 jaren heeft gedeeld, — geeft hiervan aan zijne Landgenooten kennis, verzoekende met de zelfde gunst en vertrouwen te mogen worden vereerd.
Grijpskerke, 2 Februarij 1863. P. DE KOK.

HET DEPOT GAS-OLIE EN LAMPEN
TE MIDDELBURG

heeft op nieuw ontvangen eene groote sortering **Lampen** en **Branders** tot het vermaken van alle bestaande Olie-Lampen, tegen minstens 25 pct. minder dan de tot hier toe verkochte. — Men vestigt vooral de aandacht op het veel voordeeliger branden, tegen genot van driemaal sterker licht, en zulks vooral bij de tegenwoordige duurte der gewone Patent-Olie.

NB. De **Glazen** zijn van heden af 17½ en 22½ ct.
M. KRUYSSE.

POMERANZEN-SPIRITUS
van H. Ketjen & Zoon te Doetinchem,
In Depôt voor Middelburg en omstreken bij DE ERVEN A. J. DRONKERS, Krommeweele.

IN LOSSING eene Lading **Engelsche Kolen** voor H. J. DRONKERS.

Van stonden aan een bekwame **Molenaarsknecht** benoodigd, die grondig met den Builsteen kan omgaan, van de P. G., bij M. HOUTERMAN te Grijpskerke, Eiland Walcheren. — Brieven franco.

Terstond benoodigd eene bekwame **Dienstmeid**, met Pot en Wasch kunnende omgaan. Hoogstraat, I 134.

SCHOUWBURG TE MIDDELBURG.
Woensdag 4 Februarij 1863:
DE SPELER, of REVENGE PRAAG, Tooneelspel in acht tafereelen. Aanvang 6½ ure.
STOETE, SCHRODER & JACQUI.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.
Uren van vertrek in Februarij.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Dingsdag	3	's morg.	11 ure.	Dingsdag	3	's morg.	7 ure.
Donderdag	5	's midd.	12	Woensdag	4	„	7,15
Zondag	8	's morg.	6	Vrijdag	6	„	9,30
Maandag	9	„	6	Maandag	9	„	10,15
Dingsdag	10	„	6	Dingsdag	10	„	10,15
Donderdag	12	„	6	Woensdag	11	„	10,15
Zondag	15	„	9	Vrijdag	13	„	10,15
Maandag	16	„	9,30	Maandag	16	„	7

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.